

**Aanpassing van het minimumloon aan de
gestegen welvaart en de invoering van
een minimumjeugdloon.**

Juni 2005.

DE SOCIAAL ECONOMISCHE RAAD.

De Sociaal Economische Raad (SER) is in 1987 ingesteld bij Landsverordening Sociaal Economische Raad (AB 1987 # 103). Hij is representatief samengesteld uit vertegenwoordigers uit werkgevers- en werknemersorganisaties en onafhankelijke deskundigen.

De SER heeft tot taak de regering van advies te dienen omtrent alle belangrijke onderwerpen van sociaal en/of economische aard. De SER brengt zijn adviezen uit op verzoek van één of meer ministers; hij kan eveneens uit eigen beweging de Regering van advies dienen omtrent onderwerpen van sociaal-economische aard.

De adviezen van de Raad worden opgesteld overeenkomstig het gevoel van de meerderheid van de vergadering. In de adviezen wordt van afwijkende gevoelens van de minderheid melding gemaakt.

De adviezen van de Raad worden na verloop van tenminste dertig dagen en ten hoogste zestig dagen nadat zij zijn uitgebracht door de Raad openbaar gemaakt, tenzij naar het oordeel van de Regering het landsbelang zich tegen de openbaarheid van het advies verzet, dan wel bij de adviesaanvraag is meegedeeld dat de openbaarmaking door of vanwege de Minister van Algemene Zaken zal geschieden.

Openbaarmaking van adviezen van de Raad door de Minister van Algemene Zaken geschiedt dan binnen 90 dagen, nadat zij door de Raad zijn uitgebracht.

Sociaal Economische Raad.

J.E. Irausquinplein 2a.

Postbus 149, Oranjestad.

Tel.: 583-2713 / 583-6051

Fax.: 583-8956

E-mail: ser.aruba@setarnet.aw

Samenvatting en conclusies.....	2
Inleiding.....	4
I. Een beknopte geschiedenis van de regeling.	5
I.1 De inhoud van de regeling.....	5
I.2 Aanpassingen in de regeling.....	6
II. De invloed van het minimumloon op de economie.....	8
III. Het aanpassingsmechanisme.....	10
III.1 De handhaving van de koopkracht.	10
III.2 De periodieke aanpassing aan de welvaartsgroei.....	11
IV. Koppeling van het minimumloon aan de welvaart. ..	13
IV.1 Een welvaartvast minimumloon.	13
IV.2 Een waardevast minimumloon met periodieke aanpassing.	14
IV.3 Het koppelingsmechanisme in Aruba.....	14
V. De meting van de welvaartsgroei.	15
V.1 Het BBP als maatstaf.	15
V.2 Het BBP per capita als maatstaf.	15
V.3 De welvaartsgroei en het minimumloon in Aruba.	16
V.4 Materiele en financiële positie van de laagstbetaalden.	17
VI. De wenselijkheid van een minimumjeugdloon.....	18
VI.1 Achtergrond.....	18
VI.2 Argumenten voor invoering van een minimumjeugdloon. ...	18
VII. Het standpunt van de Raad.....	20
VIII. Slotopmerkingen.	22

Samenvatting en conclusies.

- Door het ontbreken van informatie over de ontwikkeling van de gemiddelde lonen, is het Bruto Binnenlands Product per capita (B.B.P. pc) gebruikt als maatstaf voor aanpassing van het minimumloon aan de welvaartstijging.
- Als referentiedatum heeft de Raad gekozen voor 1 januari 1995, omdat toen de laatste aanpassing van het minimumloon aan de gestegen welvaart plaats vond.
- Uit onderzoek is gebleken dat, gemeten vanaf 1 januari 2005, het minimumloon 10% achterloopt op het B.B.P. per capita. Deels komt dit doordat het minimumloon, ondanks een positief advies van de Raad, niet is verhoogd op 1 januari 2005 met 3,1%.
- Het minimumloon dient daarom zo spoedig mogelijk verhoogd met 3,1% te worden tot Afl. 1.275,00.
- De Raad heeft evenals de Regering in het verleden de wenselijkheid van een minimumjeugdloon in te voeren geuit. De Raad stelt daarom voor om per 1 januari 2006 het minimumjeugdloon in te voeren met als laagste leeftijd 18 jaar. Het volwassen minimumloon dient betaald te worden vanaf 21 jaar.
- De Raad acht het vooralsnog niet opportuun om voor jongeren onder de 18 jaar ook een minimumjeugdloon in te voeren omdat sprake is van invoering van een leerplicht voor jongeren, waarbij niet vaststaat tot welke leeftijd de leerplicht zal gelden. Daarnaast acht de Raad de controle op naleving moeilijk.

Mocht alsnog behoefte bestaan aan loonschalen voor jongeren onder de 18 jaar, dan biedt de wet de mogelijkheid om dit betrekkelijk eenvoudig middels een landsbesluit te doen.

- Om de beloning van de laagstbetaalden aan de gestegen welvaart op te trekken, adviseert de Raad om per 1 januari 2006 het dan ingevoerde volwassen minimumloon te verhogen van Afl. 1.275,00 per maand tot Afl. 1.360,00 per maand.
- Om een sociaal economisch verantwoorde afstand te creëren tussen de jeugdminimumloonschalen en het volwassen minimumloon, adviseert de Raad om de minimumjeugdloonschaal voor 18 jaar te bevriezen. Die voor 19 jaar en 20 jaar kan naar rato worden aangepast volgens het in dit advies opgenomen schema.
- De Raad adviseert om het aanpassingsmechanisme van het minimumloon aan de gestegen kosten van levensonderhoud te flexibiliseren. Naast de in eerdere adviezen genoemde argumenten, geldt nu ook dat de flexibilisering noodzakelijk is om de economisch gewenste afstand tussen de laagste schaal van het minimumjeugdloon en het volwassen minimumloon te bewerkstelligen.

Inleiding.

De Minister van Arbeid heeft op 13 oktober 2004 de Raad gevraagd om te onderzoeken in hoeverre ruimte bestaat voor een reële verhoging van het minimumloon.

In een eerste reactie berichtte de Raad de minister per brief van 10 december 2005 dat nog geen duidelijkheid bestond over de duurzaamheid en de omvang van het economisch herstel. De Raad deelde daarbij mee dat het raadzaam was om de bevindingen van de IMF-missie die in januari 2005 Aruba zou bezoeken, af te wachten, alvorens een advies over de hoogte van het minimumloon uit te brengen.

Inmiddels zijn de bevindingen van de missie bekend.

Tijdens de beraadslagingen voor dit advies is naar voren gekomen de wens om een minimumjeugdloon in te voeren.

De toenmalige Regering had reeds in 1988, bij het afschaffen van het minimumloon categorie III, invoering van een minimumjeugdloon in het vooruitzicht gesteld.

De Raad had in zijn advies over het afschaffen van het minimumloon categorie III het idee van een minimumjeugdloon ondersteund.

Dit advies is als volgt opgebouwd.

In het eerste hoofdstuk staat een beknopte geschiedenis van de regeling. In hoofdstuk twee is de invloed van een minimumloon op de economie uiteen gezet. Hoofdstuk drie legt het aanpassingsmechanisme uit. In de hoofdstukken vier en vijf komen aan de orde de koppeling van het minimumloon aan en de meting van de welvaart. In hoofdstuk zes wordt de invoering van een minimumjeugdloon bepleit. Het standpunt van de Raad is verwoord in hoofdstuk zeven en in hoofdstuk acht zijn enkele slotopmerkingen opgenomen.

I. Een beknopte geschiedenis van de regeling.

Op 6 december 1969 aanvaardden de Staten van de Nederlandse Antillen een motie waarin de regering werd uitgenodigd om een minimumloonregeling in te voeren. Daarbij moest rekening gehouden worden met leeftijdsklasse, bedrijfstak en/of eilandgebied. Nadat de regeling in 1972 werd ingevoerd, is het een aantal malen inhoudelijk aangepast.

I.1 De inhoud van de regeling.

In 1972 werd de minimumloonverordening van kracht. Daarbij werd als uitgangspunt aanbeveling no. 135 van de International Labor Organisation (ILO) gebruikt. In deze ILO aanbeveling werd nadrukkelijk rekening gehouden met de mogelijkheid dat voor diverse groepen werknemers verschillende minimumlonen konden worden vastgesteld.

Dit uitgangspunt werd ook onderschreven door de Sociaal Economische Raad van de Nederlandse Antillen.

De verordening onderscheidde vier categorieën minimumlonen. De eerste drie categorieën hadden betrekking op werknemers in het bedrijfsleven en de vierde categorie betrof huishoudelijk personeel in dienst van natuurlijke personen.

Met de invoering van de minimumloonregeling beoogde de regering "aan alle (...) werknemers van 21 jaar en ouder, een minimumloon te verzekeren, welke (...) als een aanvaardbare tegenprestatie van voor de in dienstbetrekking verrichte arbeid kan worden beschouwd" (MvT minimumloonverordening, blz. 9).

Daarnaast diende het tenminste voldoende te zijn om in het levensonderhoud van de laagstbetaalde werknemer te voorzien, rekening houdende met de sociale en economische situatie van het land (vide MvT blz. 3).

I.2 Aanpassingen in de regeling.

In 1988 werd het systeem van naar bedrijfscategorie gedifferentieerde minimumlonen losgelaten en werd gekozen voor één minimumloon voor het bedrijfsleven en een separaat minimumloon voor huishoudelijk personeel, werkzaam voor natuurlijke personen. Als toelichting op dit standpunt stelde de regering bij de indiening van het ontwerp: "Immers het oogmerk van de landsverordening minimumlonen dient (...) te zijn de verzekering dat een werknemer (...) een loon verkrijgt dat hem en zijn gezin in staat stelt ten minste een bij deze samenleving passend minimum menselijk bestaan te leiden.

Niet te verantwoorden valt onder dat gezichtspunt dat b.v. voor een werknemer in het bankwezen een andere bestaansnorm zou gelden dan voor een persoon werkzaam in een wasserij." (MvT LV wijziging LV minimumlonen 1988, blz. 2)

Het standpunt van één minimumloon voor het bedrijfsleven kreeg indertijd de unanieme steun van de Raad. (SER advies 16 september 1988 betreffende wijziging LV minimumlonen)

Tegelijk met het proces unificatie in 1988 van verschillende categorieën van het minimumloon, werd de leeftijd voor toepassing van de minimumloonverordening verlaagd tot 18 jaar. De verlaging van de leeftijd was overigens niet in het oorspronkelijke wetsontwerp opgenomen.

Voor de unificatie van de verschillende categorieën van het minimumloon werd gekozen voor een gefaseerde aanpak om te grote loonkostenstijgingen voor het bedrijfsleven te vermijden.

Het minimumloon categorie III werd in categorie II ondergebracht en het minimumloon categorie I werd bevroren. De verwachting was, dat door jaarlijkse indexering van het minimumloon categorie II, in acht tot tien jaar sprake zou zijn van één minimumloon voor het bedrijfsleven.

Op 1 januari 1995 werd de toen nog bestaande kloof tussen het minimumloon categorie I en van categorie II (5,8%) opgeheven. Tegelijkertijd werd het geünificeerde minimumloon verhoogd van Af 925,40 per maand tot Af 994,80 per maand, wat neerkomt op een verhoging van 7,5%.

De regering achtte de (versnelde) unificatie en verhoging van de minimumlonen verantwoord. Zij stelde bij de indiening van het wetsontwerp: "Aruba heeft (...) een periode van indrukwekkende economische groei gekend. Een groot deel van de bevolking heeft aan deze vooruitgang evenwel nauwelijks deel gehad. Het inkomen van velen wordt in toenemende mate als onvoldoende ervaren om een waardig bestaan van te kunnen leiden. De regering acht het daarom noodzakelijk dat de (...) minimumlonen worden verhoogd." (MvT. LV. tot wijziging minimumlonen, blz. 1)

II. De invloed van het minimumloon op de economie.

Naast de waarborg voor een bestaansminimum, zorgt een minimumloon ervoor dat creatie van (te) laagproductieve arbeidsplaatsen nihil is.

Het bestaan van een minimumloon garandeert echter niet dat voor iedere werkwillige een arbeidsplaats beschikbaar zal zijn. Het zal ook afhangen van de arbeidsproductiviteit en het vermogen van de economie om midden- en hoogproductieve arbeidsplaatsen te creëren.

Hoewel een minimumloon maatschappelijk zeer gewenst is en economisch nuttig kan zijn, zijn de gevolgen van te hoge minimumlonen ernstig voor de economie. Tal van West-Europese economieën hebben dit op een pijnlijke manier ervaren.

Het minimumloon wordt ook wel de fundering van het loonebouw genoemd. Wordt het minimumloon verhoogd, dan zal dat leiden tot verhoging van alle lonen. Op zich hoeft dit geen kostenverhoging voor het bedrijfsleven met zich mee te brengen, als maar de arbeidsproductiviteit in dezelfde mate stijgt als de (minimum)lonen.

De arbeidsproductiviteit vertoont echter volgens het IMF al jaren nauwelijks enige groei van betekenis.

Slaagt het bedrijfsleven er niet in om de hogere arbeidskosten te compenseren met een hogere arbeidsproductiviteit, dan resten in eerste instantie twee opties.

- Afwenteling.
- Lagere winsten.

Ten eerste kunnen de hogere arbeidskosten worden afgewenteld op de afnemers c.q. consumenten door hogere prijzen.

Mocht dit door concurrentiefactoren niet een reële optie zijn, dan rest als tweede optie las bedrijf de extra arbeidskosten zelf te dragen. Dit zal dan ten koste van de winst gaan. Er zal daardoor een herverdeling van de BBP plaats vinden ten gunste van arbeid. De arbeidsinkomensquote (het aandeel van de loonsom in de BBP) zal stijgen en de

kapitaalinkomensquote (het aandeel van de beloning van kapitaal in de BBP) zal in principe evenveel dalen.

Mocht er sprake zijn van hoge bedrijfsrendementen, dan kan dit worden geabsorbeerd.

Als beide opties niet realiseerbaar zijn, zal dan noodgedwongen laagproductieve arbeid uitgestoten worden.

De werkloosheid die hierdoor ontstaat aan de onderkant van de arbeidsmarkt, blijkt in de praktijk erg hardnekkig te zijn.

Het eindresultaat zal zijn een lager Nationaal Product en een groter beroep op de sociale zekerheid door de toename van de werkloosheid, met name aan de onderkant van de arbeidsmarkt.

Sinds enige jaren beschikt Aruba over redelijk betrouwbare nationale rekeningen. Daaruit blijkt dat de arbeidsinkomensquote lager ligt dan de geïndustrialiseerde landen, inclusief de landen (Griekenland, Portugal) die als benchmark zijn gebruikt door het IMF tijdens de laatste artikel IV-consultatie in januari 2005.

III. Het aanpassingsmechanisme.

De regeling kent de mogelijkheid van een jaarlijkse aanpassing die bedoeld is om de koopkracht van het minimumloon te handhaven. Deze aanpassing vindt dan op één januari plaats en wel met de stijging van het prijsindexcijfer van het daaraan voorafgaande jaar, tenzij het economisch draagvlak ontbreekt.

Oorspronkelijk was ook in de regeling expliciet opgenomen dat één keer per drie jaar de Sociaal Economische Raad gevraagd moest worden of op basis van de welvaartsgroei het minimumloon reëel aangepast moest worden.

Bij de aanpassing van de regeling in 1988 besloot de toenmalige Regering om de verplichte driejaarlijkse advisering af te schaffen omdat de Raad te allen tijde vrij zou zijn om over de hoogte van het minimumloon te mogen adviseren.

III.1 De handhaving van de koopkracht.

Om de koopkracht van het minimumloon te handhaven, is in de regeling de mogelijkheid van een jaarlijkse aanpassing opgenomen.

Van deze mogelijkheid is, met name in het begin van de regeling, niet elk jaar gebruik gemaakt.

Sinds de unificatie van de categorieën van het minimumloon voor het bedrijfsleven in 1994, zijn het minimumloon voor het bedrijfsleven en die voor huishoudelijk personeel tot 2000 elk jaar verhoogd en wel met de stijging van het prijsindexcijfer voor lagere inkomens.

Beide minimumlonen bleven bevroren tot 1 juli 2002. er volgde toen een inhaalslag van bijna 8%, wat leidde tot een minimumloon van afl. 1.200,00 per maand.

Door de economische teruggang vond geen aanpassing plaats op 1 januari 2003.

Pas nadat het economisch herstel sterk genoeg bleek, werd het minimumloon op 1 januari 2004 verhoogd met 3,1% tot afl. 1.236,00 per maand. Nadien is er geen aanpassing meer geweest.

In onderstaande tabel is de nominale ontwikkeling van de minimumlonen te zien vanaf 1998.

Tabel I: nominale ontwikkeling maandelijkse minimumlonen '98-'05

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
Cat. I	1089	1112	1112	1112	1200	1200	1236	1236
Cat. HP	508	519	519	519	560	560	577	577

Bron: Directie Arbeid

*) Situatie per 1 juni 2005.

III.2 De periodieke aanpassing aan de welvaartsgroei.

Na de invoering van de minimumlonen per 1 oktober 1972, is met name in het begin weinig gebruik gemaakt van de mogelijkheden om de minimumlonen te verhogen. Het gevolg was dat na perioden van bevrozing, vaak eenmalige inhaalverhogingen volgden.

De driejaarlijkse advisering over de hoogte van de minimumlonen is nooit geweest en dus werden de minimumlonen ook niet reëel verhoogd.

In dit licht kan ook de verhoging van het minimumloon categorie III worden gezien in 1988. Het minimumloon was voor het laatst verhoogd in 1984. De stijging van categorie III met 15%, door het opgaan in categorie II, kan daarom ook worden uitgelegd als een inhaalverhoging voor de periode 1984 - 1988.

De categorieën I en II werden overigens in 1988 niet verhoogd.

De eerstvolgende verhogingen van categorie II waren op 1 januari 1992 en 1 juli 1992 en bedroegen in totaal 16%. Dit kwam overeen met de stijging van het prijsindexcijfer tussen 1988 en 1992. Ook toen was dus sprake van een inhaalverhoging. Categorie I was overigens niet verhoogd. De

gedachtegang bleef om door indexatie van categorie II en bevroering van categorie I tot unificatie te komen.

Categorie II werd vervolgens verhoogd op 1 januari 1993 en 1 januari 1994 met de stijging van het prijsindexcijfer.

Op 1 november 1994 volgde de unificatie van het minimumloon voor niet huishoudelijk personeel. Het geünificeerde minimumloon werd verhoogd met 7,5%. Deze verhoging was voor de opgeheven categorie II reëel; voor categorie I was dit de eerste verhoging sinds 1984.

Sindsdien zijn de minimumlonen feitelijk alleen verhoogd met de stijging van het prijsindexcijfer. Daar dit niet regelmatig is geschiedt zijn soms inhaalverhogingen noodzakelijk geweest.

De conclusie die uit het bovenstaande getrokken kan worden is dat het minimumloon voor werknemers vallende onder de oude categorie III (o.a. handel en wasserettes) en voor werknemers in de oude categorie II eenmaal reëel is verhoogd en wel in 1994 met 7,5%.

Het minimumloon voor werknemers in de industrie en ambacht, de oude categorie I is in ieder geval na 1984 nimmer reëel verhoogd¹. Er is zelfs nooit onderzocht of er ruimte was voor een reële verhoging.

¹ Zoals eerder opgemerkt is wel sprake geweest van inhaalverhogingen, die boven de stijging van het prijsindexcijfer uitkwamen.

IV. Koppeling van het minimumloon aan de welvaart.

Er is ongetwijfeld een breed draagvlak voor de koppeling van het minimumloon aan de welvaart.

In beginsel zijn er twee manieren om het minimumloon op de welvaartsontwikkeling te koppelen, namelijk door het minimumloon welvaartvast te maken dan wel waardevast te maken met een periodieke aanpassing.

IV.1 Een welvaartvast minimumloon.

Bij een welvaartvast minimumloon wordt het minimumloon frequent aangepast op basis van de loonontwikkeling in de marktsector. De veronderstelling is dat deze loonontwikkeling een goede maatstaf is voor de welvaartsontwikkeling.

Aan deze gedachtegang kleeft één belangrijk bezwaar.

Een gespannen arbeids(deel)markt kan zorgen voor (te) hoge loonstijgingen (in bepaalde sectoren), met een opstuwend effect op het gemiddeld loon en daarmee op het minimumloon.

Het zou echter kunnen zijn dat de onderkant van de arbeidsmarkt geen hoge stijging van het minimumloon kan dragen, wat dan tot werkloosheid, met name aan de onderkant van de arbeidsmarkt, zal leiden.

Dit heeft zich voorgedaan in bijvoorbeeld Nederland, waar als onderdeel van de "oplossing" in 1991 de Wet koppeling met afwijkingmogelijkheid werd ingevoerd. Deze wet stelt de Regering in staat om in geval van een bovenmatige loonkostenontwikkeling die schade zal berokkenen aan de economie, het minimumloon niet (volledig) aan te passen aan deze loonontwikkeling.

IV.2 Een waardevast minimumloon met periodieke aanpassing.

In deze benadering wordt het minimumloon bijvoorbeeld (half)jaarlijks verhoogd als compensatie voor de inflatie.

Periodiek, bijvoorbeeld elke drie jaren, wordt dan onderzocht of het minimumloon in de pas loopt met de welvaart. Is dat niet het geval, dan kan met een reële aanpassing van het minimumloon de kloof worden gedicht. Deze aanpassing kan ook in neerwaartse richting zijn².

In vrijwel alle West-Europese landen is tussen 1970 en 1997 duidelijk sprake geweest van een loskoppeling van het minimumloon met het gemiddeld loon. In de meeste landen werd de ratio minimumloon/gemiddeld loon (fors) kleiner, wat impliceert dat van een (forse) denivellering sprake is geweest.

IV.3 Het koppelingsmechanisme in Aruba.

De regelgeving in Aruba biedt de mogelijkheid om het minimumloon waardevast te houden door een jaarlijkse aanpassing aan de inflatie en door periodieke aanpassing het minimumloon in de pas te laten lopen met de welvaart. Van een automatische waardevastheid middels jaarlijkse indexering is dus geen sprake.

Het Arubaanse koppelingsmechanisme heeft als groot voordeel dat bij economische teruggang, wat loonkosten betreft vrij snel corrigerende maatregelen genomen kunnen worden.

Het is dan ook in het verleden enkele malen noodzakelijk geweest om af te zien van een koopkrachthandhavende verhoging van het minimumloon. Deze op zich pijnlijke maatregel, heeft ongetwijfeld telkens een bijdrage geleverd in het keren van het ongunstige economische tij.

Dit zou zeker niet mogelijk zijn bij een automatische waardevastheid van het minimumloon, gezien de Arubaanse politiek.

² In de praktijk wordt het minimumloon niet verlaagd, maar voor een periode bevroren.

V. De meting van de welvaartsgroei.

Regelmatig zijn standpunten over de welvaartsgroei en de ontwikkeling van het minimumloon te vernemen. Deze standpunten zijn voornamelijk afkomstig uit de politiek en stellen dat het minimumloon een grote achterstand heeft op de welvaart.

Ter staving van dit standpunt wordt dan gewezen op de forse groei van het Bruto Binnenlands Product (BBP) en veel lagere groei van het minimumloon sedert de Status Aparte.

V.1 Het BBP als maatstaf.

Het hanteren van het BBP als maatstaf voor de welvaartsgroei is echter niet betrouwbaar.

Ten eerste wordt geen rekening gehouden met de inflatie en ten tweede is het mogelijk dat het BBP in een bepaalde periode is gestegen, terwijl het BBP per capita (= per inwoner) in dezelfde periode juist is gedaald, of omgekeerd.

V.2 Het BBP per capita als maatstaf.

Het reële BBP³ per capita is zonder meer als maatstaf beter dan het BBP, maar niet voldoende.

Zo zal in een situatie waarin het gemiddeld loon gedaald is toch nog een hoger reële BBP per capita mogelijk zijn. Dit kan zich voordoen als sprake is van een stijging van de participatiegraad die (grotendeels) het gevolg is van een toename van laagbetaalde arbeidsplaatsen.

in een dergelijke situatie kan zich dan het merkwaardige voordoen dat verhoging van het minimumloon kan leiden tot uitstoot van laagproductieve arbeid en dat dan daardoor het reële BBP (per capita) zal dalen.

³ Dit is gecorrigeerd voor inflatie.

Wil het reële BBP per capita een betrouwbare graadmeter zijn van de welvaarts­groei, dan zal de groei van het BBP per capita gecorrigeerd moeten voor de verandering in de participatiegraad.

V.3 De welvaarts­groei en het minimumloon in Aruba.

In Aruba is door de forse economische groei de participatiegraad al geruime tijd hoog en stabiel.

Een verdere stijging zal naar het oordeel van de Raad niet alleen leiden tot meer sociale repercussies, maar ook tot toenemende maatschappelijke kosten die het economisch gewin van een hogere participatiegraad zal overtreffen. Een hogere participatiegraad moet daarom worden vermeden. Ook het IMF heeft na het consultatiebezoek in januari 2005 een verdere stijging van de participatiegraad afgeraden.

Onder de veronderstelling van een constante participatiegraad is het reële BBP per capita een goede graadmeter voor de reële welvaartstijging.

In onderstaand tabel is de ontwikkeling te zien van een aantal van deze grootheden. Als periode is gekozen 1995 – 2004, omdat in 2004 met de unificatie feitelijk de laatste “evaluatie” van de hoogte van het minimumloon door de Regering heeft plaats gevonden

Tabel.

	1995	1997	1999	2000	2001	2002	2003	2004
BBP	2364	2742	3084	3327	3399	3421	3599	3815
Prijsindex	100	106.3	110.8	115.3	118.3	122.5	127	130.2
BBP reëel	2364	2580	2783	2887	2866	2793	2833	2918
BBP ind.	100	116.0	130.5	140.7	143.8	144.7	152.2	162.0
BBP reëel ind	100	109.1	117.7	122.1	121.2	118.1	119.8	123.4
Bevolking.	79805	86302	89659	90600	91870	93311	95076	96979
BBPpc Nom.	29.618	31.775	34.395	36.721	37.002	36.677	37.853	39.338
BBPpc Reëel.	29.618	29.895	31.039	31.865	31.202	29.942	30.089	30.089
Minimumloon.	995	1060	1112	1112	1112	1200	1200	1236
BBPpc index	100	107.3	116.1	124	124.9	123.8	129.1	132.8
ML index	100	106.5	111.8	111.8	111.6	120.6	120.6	124.2

Bronnen: CBS, CBA en Directie Arbeid.

Indien het BBP per capita als criterium wordt gebruikt, dan lopen het minimumloon nu achter op de ontwikkeling van de welvaart in Aruba en wel met 6,9%. Dit is inclusief de 3,1% waarmee het minimumloon per 1 januari 2005 zou worden verhoogd.

V.4 Materiele en financiële positie van de laagstbetaalden.

In de discussie over de inkomenspositie van de laagstbetaalden wordt naar het oordeel van de Raad ten onrechte uitsluitend gekeken naar het arbeidsinkomen.

Door de uitbreiding van de sociale zekerheid, waaronder de forse verhoging van de AOV en de invoering van de AZV, is met name de materiele en financiële positie van de laagstbetaalden flink verbeterd.

Als de werkgeverspremies voor deze uitbreiding van de sociale zekerheid als indicatie gebruikt wordt voor de waarde van het additionele "inkomen", dan hebben de laagstbetaalden een verbetering gezien van hun materiele en financiële positie met $\pm 10\%$ in de afgelopen jaren. Deze verbetering komt dus boven de genoten arbeidsinkomensverbetering van de afgelopen 10 jaar.

VI. De wenselijkheid van een minimumjeugdloon.

Het voornemen om een minimumjeugdloon in te voeren, werd al in 1988 door de toenmalige Regering aangekondigd. Dit voornemen kreeg indertijd ook de steun van de Raad.

Na 1988 verdween echter het idee van een minimumjeugdloon naar de achtergrond.

VI.1 Achtergrond.

Praktisch alle West-Europese landen kennen een minimumjeugdloon. Ze hebben onderling echter geen analoge structuur. Vermeldenswaard is dat het minimumjeugdloon op een later tijdstip is ingevoerd dan het minimumloon.

In Nederland geldt een minimumjeugdloon dat begint vanaf 17 jaar dat geleidelijk oploopt tot het volwaardig minimumloon vanaf 23 jaar.

Spanje daarentegen kent maar één minimumjeugdloon en wel voor de leeftijd lager dan 18 jaar.

VI.2 Argumenten voor invoering van een minimumjeugdloon.

Het minimumloon heeft als belangrijkste doel de werknemer een zodanig inkomen te verschaffen dat deze een maatschappelijk aanvaardbaar bestaan kan leiden.

Jonge werknemers hebben veelal minder persoonlijke, familiare en maatschappelijke plichten, waardoor zij met een lager inkomen kunnen volstaan om een maatschappelijk aanvaardbaar bestaan te leiden.

Daarnaast is het plausibel dat de productiviteit van jongere werknemers mede afhangt van de leeftijd. Vooral tijdens jaren naar geestelijke en emotionele volwassenheid is sprake van een verbetering in discipline, motivatie en inzet. Deze factoren spelen een belangrijke rol in de productiviteit.

Met een hogere productiviteit acht de Raad een hogere arbeidsbeloning noodzakelijk en verantwoord.

De Raad meent dat bovendien dat een minimumjeugdloon het doorleren door jongeren zal bevorderen.

Voor de kwaliteit van de beroepsbevolking en daarmee samenhangend de arbeidsproductiviteit en de welvaart is dit van cruciaal belang.

VII. Het standpunt van de Raad.

De Raad onderkent dat van een achterstand van de minimumloonontwikkeling t.o.v. de welvaarts groei sprake is. Deze achterstand is overigens lang niet zo groot als in de politiek wordt gesuggereerd.

De Raad adviseert dan ook om het minimumloon om deze achterstand op te heffen.

De raad adviseert ook om een minimumjeugdloon in te voeren. Dit was al in 1988 het voornemen van de Regering en had indertijd ook de instemming van de Raad.

Voor de invoering is evenwel wijziging van de landsverordening minimumlonen noodzakelijk.

De Raad onderkent dat dit proces enige maanden in beslag kan nemen. Daar het minimumloon niet is verhoogd op 1 januari 2005, zal een verder uitstel met enige maanden het koopkrachtverlies de laagstbetaalden zwaar vallen.

De Raad adviseert daarom om z.s.m. het minimumloon te verhogen tot afl. 1.275,00 per maand.

Tegelijk met de invoering van het minimumjeugdloon kan dan per 1 januari 2006 de achterstand van het minimumloon op de welvaart worden opgeheven en wel volgens onderstaand schema. Hierin is ook een stijging van het prijsindexcijfer over 2005 met 3% verdisconteerd. Het spreekt voor zich, dat indien de stijging van het prijsindexcijfer lager uitvalt, zowel het minimumjeugdloon als het volwassen minimumloon navenant moeten worden aangepast.

Tabel.

Leeftijd	18 jaar	19 jaar	20 jaar	21 jaar
Bedrag minimumloon	1275	1300	1325	1360

Vergeleken met de huidige situatie zal dit op 1 januari 2006 voor de 18-jarigen dit een verhoging van ruim 3,2% betekenen.

Voor de 19-jarigen is dit een verhoging met 5,2% en voor de 20-jarigen een verhoging met 7,2%.

Voor het volwassen minimumloon dat dan vanaf 21 jaar en ouder geldt, zal de verhoging neerkomen op 10%.

De Raad onderkent dat met het bovenstaande voorstel de afstand tussen de laagste schaal van het minimumjeugdloon en het volwassen minimumloon, klein is.

In het voorstel van de Raad is bedraagt de afstand minder dan 7%, terwijl de afstand in landen die ook een minimumjeugdloon kennen, veelal een veelvoud hiervan is.

De Raad heeft ook de mogelijkheid van een grotere afstand in Aruba onderzocht. Dit zou bijvoorbeeld kunnen door het minimumjeugdloon voor 18 jaar op het huidige niveau van afl.1.236,00 per maand te handhaven. De Raad heeft echter zelf in december 2004 geadviseerd om het minimumloon te verhogen tot afl.1.275,00 per maand. Dit zou ook voor 18 jarigen gelden.

Daarom is het voorstel afl. 1.275,00 per maand als laagste schaal voor het minimumjeugdloon.

De Raad acht het evenwel van belang dat in de toekomst de afstand vergroot wordt.

Daartoe moet de minimumloonverordening dan eveneens aangepast worden.

VIII. Slotopmerkingen.

De Raad heeft in zijn adviezen over aanpassing van het minimumloon telkenmale gewezen op twee belangrijke knelpunten.

Op de eerste plaats kent de huidige regelgeving alleen maar twee opties bij het herstellen van de koopkracht van het minimumloon, namelijk geen of volledige compensatie van het verlies van koopkracht. Enige flexibiliteit in het aanpassingsmechanisme bestaat echter niet.

Door de regeling op dit punt te flexibiliseren, wordt het mogelijk om bij economisch minder gunstige ontwikkelingen een gedeeltelijke compensatie te geven voor het verlies van koopkracht door de laagstbetaalden.

De flexibilisering in het aanpassingsmechanisme moet ook vergroting van de door de Raad bepleite afstand tussen het minimumjeugdloon en het volwassen minimumloon mogelijk maken.

Ten tweede vindt al jaren geen volledige fiscale inflatiecorrectie plaats.

Het gevolg van deze maatregel is, dat de stijging van het nettoloon van de laagstbetaalden minder bedraagt dan die van het brutoloon door de fiscale afroaming van de koopkrachtstijging.

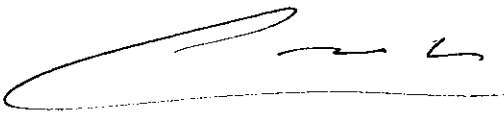
De Raad stelt zich op het standpunt dat een verhoging van de minimumlonen volledig ten goede moet komen aan de laagstbetaalden.

Daarom dringt de Raad andermaal bij de Regering aan op herziening van de tabel inkomstenbelasting, waardoor de laagstbetaalden een nettoloonverhoging krijgen, gelijk aan de stijging van het brutoloon.

Oranjestad, 28 juni 2005.

H. Bijen,
Voorzitter.

Drs. S.R. Marapin,
Secretaris.

